

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. januarja 1909.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina : Tečaj za voditelje živinorejskih zadrug. Zadružna okrožja na Kranjskem. Iz življenja in delovanja naših zadrug. Tekoči račun zadrug z zvezo. Naša sadna letina in trgovina. Vrednost gnoja. Vestnik Zadružne Zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Cene mlečnih izdelkov. Občni zbori.

Tečaj za voditelje živinorejskih zadrug.

Zadružna Zveza v Ljubljani priredi od 16. — 18. svečana t. l. poučen tečaj za voditelje živinorejskih zadrug. Tečaj se bo vršil v Ljubljani in sicer deloma v hotelu Union v prostorih Krščansko-socialne Zveze (K. S. K.) oziroma v mali dvorani, deloma v Marijanišču.

Namen tečaju je, izvežbati voditelje živinorejskih zadrug, da bodo zmožni samostojno voditi take zadruge, vpisovati v knjige potrebne podatke i. t. d.

V ta tečaj naj pošlje, če le mogoče, vsaka že obstoječa ali nameravana živinorejska zadruga po dve osebi. Udeleženi naj imajo že nekaj znanja o živinoreji, naj bodo popolnoma izurjeni v pisanju in imeti namen, da bodo kasneje v resnici delovali pri živinorejskih zadrugah.

Predavalo se bo znanstveno v zvezi s praktičnimi vajami. Kdor nima zadostne izobrazbe, naj se tečaja ne udeleži, ker ne bo mogel slediti predavanjem.

Za tečaj se je oglasiti pri Zadružni Zvezi v Ljubljani do 5. svečana t. l. Ker

je število udeležencev omejeno, se ne bo moglo ozirati na tiste, ki bi se oglasili prepozno.

Vspored tečaju je naslednji.

Dne 16. svečana:

od 9 do 10 ure dopoldne: Pomen in ustroj živinorejskih zadrug. Predava državni konzulent J. Legvart. (K. S. K.)

od 10 do 12 ure dopoldne: Sestava in delovanje živalskega trupla. Predava živinozdravnik Slivnik. (K. S. K.)

od 2 do 4 popoldne: Merjenje, vpisovanje in záznamovanje živine. Predava državni konzulent J. Legvart. (Marijanišče).

od 5 do 7 popoldne: Kužne bolezni živine. Predava živinozdravnik Slivnik. (K. S. Z.)

od 8 do 10 zvečer: Živinorejski seminar. Vodi J. Legvart, predava župnik T. Rožnik. (Hotel Union, mala dvorana).

Dne 17. svečana:

od 9 do 10 dopoldne: Presojevanje živine.

Predava konzulent J. Legvart (K. S. Z.)

od 10 do 12 dopoldne: Krmljenje živine.

Predava profesor Fr. Pengov. (K. S. Z.).
od 2 do 4 popoldne: Praktično presojevanje in merjenje živine. Predava konzulent J. Legvart. (Marijanišče).
od 5 do 7 popoldne: Paša in ustroj pašnikov. Predava g. M. Kump. (K. S. Z.).
od 8 do 10 zvečer: Živinorejski seminar. Vodi prof. Fr. Pengov, predava g. M. Kump (Hotel Union, mala dvorana).

Dne 18 svečana:

od 9 do 10 dopoldne: Nauk o pasmah živine. Predava konzulent J. Legvart. (K. S. Z.).
od 10 do 12 dopoldne: Oskrbovanje živine. Predava prof. Fr. Pengov. (K. S. K.)
od 2 do 6 popoldne: Živinorejsko knjigovodstvo in poslovanje živinorejskih zadrug. Predava konzulent Legvart (K. S. K.).

Zadružna okrožja na Kranjskem.

Nikakor se ne smemo zadovoljiti, da rastejo zadruge samo po številu. Zadruge morajo biti temveč živi organizmi, ki vedno streme za vsestranskim napredkom. Dasi se naše zadružništvo vidno razvija in brzo napreduje, mora se vendar imeti vedno pred očmi, da bo treba še mnogo dela, da bo naša organizacija čim popolnejša in uzornejša.

Pred vsem je našim zadrugam treba temeljitega pouka, da se okoreni in poglobi med ljudstvom pravi smisel za zadružništvo. Potem bodo že obstoječe zadruge dobro uspevale in se bodo mogle z uspehom snovati nove vrste zadrug.

Da se vse to doseže, je treba sistematičnega poučnega dela, ki se najlažje izvede, če se organizira po zadružnih okrožjih. Taka okrožja je Zadružna Zveza že vpeljala po Štajerskem. Obnesla so se zelo dobro.

Z organizacijo zadružnih okrožij se bo letos pričelo tudi na Kranjskem in upamo, da z enakim uspehom.

Kakšen je namen zadružnih okrožij, o tem smo pisali že lani v 19. številki „Narodnega Gospodarja“. Škodilo pa ne bo, če še enkrat ponovimo, kako si mislimo njihov ustroj.

Zadružno okrožje obsega večje ali manjše število naših članic, ki delujejo v takih krajih, ki so več ali manj med seboj v zvezi bodisi po svoji zemljepisni legi, bodisi po kakih drugih interesih. Vsako okrožje bode imelo svojega načelnika, podnačelnika in tajnika, kateri se bodo volili izmed činiteljev zadrug okrožja. V vsakem okrožju naj bi se vršil vsako leto najmanj jeden okrožni zadružni shod in sicer vsako leto menjajoč se na sedežih zadrug, ki pripadajo okrožju.

Na okrožnem zadružnem shodu se bodo razpravljala pereča zadružna vprašanja, posvetovalo o nadaljnjem organizatoričnem delu ter bo dana prilika vsem činiteljem zadrug od tam navzočih zastopnikov „Zadružne Zveze“ dobiti vsa potrebna pojasnila in pouk glede raznih zadružnih vprašanj. Velik pomen okrožnih zadružnih shodov leži v tem, da je dana prilika vsem zadrugam stopiti v ožji stik z Zadružno Zvezo in da se morejo posamezni činitelji zadrug v medsebojnem občeivanju marsikaj naučiti.

Teh zadružnih shodov se naj udeležijo v najobilnejšem številu člani zadruge, kjer se vrši shod, nadalje pa tudi člani zadrug, v prvi vrsti činitelji (člani načelstva in nadzorstva ter tajniki), ki pripadajo okrožju.

Posamezna zadružna okrožja so razdeljena sledeče:

I. okrožje Ljubljana (mesto): obsega 11 zadrug v Ljubljani.

II. okrožje Ljubljana (okolica) obsega 25 zadrug in sicer: Vič, Sp. Šiška, Savlje, Medno, Svetje, Šmarno pod Šmarno goro, Dol, Seničica, Dobrova (2), Brezovica (2), Št. Vid nad Ljubljano (3), Dev. Mar. v Polju (2), Sv. Jakob ob Savi, Tomišelj, Šmarije (2), Ig, Dobrunje, Šmartno ob Savi, Dragomlje.

III. okrožje Vrhnika obsega 11 zadrug in sicer: Horjul (4), Polhovgradec (2), Vrhnika (2), Borovnica, Preska, Št. Jošt nad Vrhniko.

IV. okrožje Velike Lašče — Ribnica šteje 11 zadrug in sicer: Dobropolje (2), Vel. Lašče (2), Rob, Sodražica (2), Struge, Ribnica, Loški potok (2).

V. okrožje Kočevje šteje 10 zadrug in sicer: Draga, Fara pri Kostelu, Unterlag, Rieg, Kočevje, Altlag, Nesselthal, Mitterdorf, Ebental, Mösel.

VI. okrožje Črnomelj — Metlika šteje 8 zadrug: Metlika (2), Semič, Radovica, Suhor, Podzemelj, Dragatuš, Stari trg.

VII. okrožje Novo mesto — Žužemberk obsega 10 zadrug: Kandija, Zagradec, Žužemberk, Toplice (2), Krka, Črmošnjice, Hinje, Sv. Peter pri Novem mestu, Mirnapeč.

VIII. okrožje Kostanjevica — Krško obsega 8 zadrug: Št. Jernej, Sv. Križ pri Kostanjevci, Leskovec (2), Bučka, Cerklje, Raka, Velika dolina.

IX. okrožje Mokronog — Trebnje — Višnja gora šteje 16 zadrug: Št. Rupert (2), Škocijan, Št. Vid pri Zatični (2), Višnja gora, Trebelno (2), Tržišče, Zatična, Mokronog, Čatež, Št. Lovrenc, Mirna, Trebnje, Šmarjeta.

X. okrožje Radeče — Litija obsega 14 zadrug: Izlake (2), Radeče (2), Šmartno, Sv. Križ pri Litiji, Št. Jurij pod Kumom, Št. Lambert, Zagorje (3), Boštanj, Vače, Št. Janž.

XI. okrožje Kamnik — Brdo obsega 32 zadrug: Mengeš (4), Tunice, Kamnik (3), Rova (3), Gojzd, Domžale (2), Blagovica, Zg. Tuhinj, Krtna, Komenda (2), Dolsko (3), Vodice (2), Šmarca (2), Lukovica, Srednjava, Moravče, Št. Gothard, Motnik, Dob.

XII. okrožje Kranj — Tržič šteje 17 zadrug: Zg. Besnica, Cerklje (2), Št. Jurij, (2), Tržič (2), Naklo (2), Preddvor, Šmartno,

Predoslje, Srakovlje, Stražišče, Kranj, Smlednik, Duplje.

XIII. okrožje Škofja Loka šteje 19 zadrug in sicer: Selca (4), Leskova (2), Česnjica (3), Poljane, Stara Oselica (2), Stara Loka, Sorica (2), Poljane (Dobje), Škofja Loka (2), Trata.

XIV. okrožje Radovljica — Kranj šteje 23 zadrug in sicer: Podkoren, Gorje (4), Srednjava (2), Kranjska gora (2), Kropa (2), Mošnje (3), Rateče, Jesenice (2), Bled, Bohinjska Bistrica. Selo pri Bledu, Dobrava, Belapeč, Leše.

XV. okrožje Logatec — Idrija obsega 18 zadrug: Črni vrh (2), Rovte (3), Idrija (2), Gora, Vojsko (2), Žiri (3), Dol. Vrsnik, Dobračvo, Ledine, Gor. Logatec, Hotedršica.

XVI. okrožje Cerknica — Lož šteje 8 zadrug: Stari trg (2), Bloke, Cerknica (2), Planina, Sv. Trojica.

XVII. okrožje Postojna — Ilirska Bistrica šteje 9 zadrug: Šmihel (3), Št. Peter na Notranjskem, Koče, Postojna, Trnovo (2), Knežak.

XVIII. okrožje Senožeče — Vipava obsega 10 zadrug: Senožeče, Hrenovice, Hruševje, Vipava (2) Šturije Col, Št. Vid (2), Laudol.

Iz življenja in delovanja naših zadrug*).

Kmetijsko društvo v Št. Vidu nad Ljubljano.

Ta zadruga obstoji še le tri leta in je v tej kratki dobi dosegla že prav lepe uspehe,

*) Pod gorenjim naslovom bomo priobčevali kratke podatke o delovanju svojih članic, o njihovih uspehih in neuspehih, o vzrokih, ki so ovirali napredek, oziroma pospeševali njihov razvoj. Mislimo, da bodo taki sestavki, ki bodo opisovali praktično zadrugno delo, prišli prav marsikateri naši članici. Zato vabimo vse prijatelje zadrugništva, da nam iz svoje izkušnje poročajo o delovanju svojih zadrug v najširšem smislu, o njihovem vplivu v gospodarskem in socialnem oziru i. t. d. Zbirka takih črtic bi v celosti tvorila važen prispevek k zgodovini našega zadrugništva in bi obenem nudila lep pregled o našem zadrugnem delu. —

Uredništvo.

kakor priča naslednje poročilo, ki ga nam je poslalo njeno načelstvo.

„Naše kmetijsko društvo si je med drugim stavilo namen, da si nabavi za svoje člane poljedelske stroje in orodje, kakršno se potrebuje po kmetijah. Kot gonilno moč pri strojih smo doslej rabili vlačila (gepeljne). Z njimi pa smo imeli mnogo težav: delali smo dokaj počasi, živina je dosti trpela in poleg tega smo imeli vedne poprave in druge stroške. Zato smo si mesto vlačila omislili bencinski motor na 3—5 konjskih sil, ki sloni na kolesih, tako da ga lahko prepe-ljavamo od hiše do hiše.

Motor nam prav dobro služi že nad 2 leti pri rezanju slame, mlatvi in za ža-ganje drv. Bencina porabi na uro za 30 do 35 vinarjev. V 3 do 4 urah napravi toliko, kolikor bi z vlačilom storilo par konj cel dan. S tem si naši kmetje prihranijo mnogo truda in časa, kar je važno posebno sedaj, ko so delavci tako dragi. Motor oskrbuje kmetski fant; oskrbovanje je namreč prav priprosto in se mu vsak lahko hitro in brez težave privadi. Kmetje so prav zadovoljni s tem pripomočkom. V jubilejnem letu cesar-jeve šestdesetletnice smo sezidali prostorno shrambo za stroje in drugo orodje. Udje so z veliko vnemo in z veseljem darovali po-trebno gradivo in je zvozili skupaj, tako da se je shramba postavila z malim trudom in društvo samo ni imelo dosti stroškov.

Društvo je imelo pred kratkim svoj redni občni zbor, katerega so se udeležili člani polnoštevilo. Odbor je imel v letu 1908 devet odborovih sej, nadzorstvo je štirikrat med letom pregledalo knjige in račune ter jih zmirom našlo v lepem redu. Društvo šteje 100 udov, ki so vplačali vsi po 2 kroni deleža in po 4 krone letnine. Prometa je bilo v tem letu 14.022·64 kron. Za motor je društvo dobilo 1000 kron državne in 300 kron deželne podpore. Motor sam je preteklo leto zaslužil 1023 kron in 20 vinarjev. Člani so prosto-

voljno darovali za stavbo K 2.644·97. Vzdrževanje motorja in drugih strojev je stalo K 517·34. — Inventar je vreden: poslopje za shrambo 4.410·93 kron, stroji in orodje pa 3.322·41 kron, skupaj 7.733·34 kron. Rezervni zaklad naša že 1.306·88 kron. Društvo ima na posloplju le še 1.503·45 kron dolga. To je uspeh našega triletnega dela, s katerim smemo biti za-dovoljni.

V sosedni vasi Savlje se je pred enim letom združilo 25 posestnikov in osnovalo „Strojno zadrugo“, ki je urejena enako kakor naše društvo. Tudi ta zadruga si je omislila bencinov motor. Takoj ko je pričela delati z motorjem in so kmetje uvideli veliko korist tega stroja, je pristopilo še 35 posestnikov, tako da ima zadruga sedaj že 60 članov. Tudi tukaj so prav zadovoljni z delom, ki ga jim opravlja motor.

Drage delavske moči bodo primorale kmete tudi po drugih krajih, da si bodo za-čeli snovati strojne zadruge. Kajti le s po-močjo zadrug si morejo naši kmetje, ki so skoro izključno mali posestniki, omisliti stroje in tako vsaj deloma nadomestiti škodo, ki jim jo povzroča pomanjkanje poljedelskih delavcev.“

Tako dopis. Vse, ki se zanimajo za zadrugni napredek, opozarjamo na lepe us-pehe, katere je doseglo kmetijsko društvo v Št. Vidu nad Ljubljano. Ti uspehi so po-membni tem bolj, ker društvo ni imelo še nobene skušnje v tem oziru in je moralo samo iskati način, kako si urediti svoje po-slovanje. Opozarjamo pa tudi na dve drugi okolnosti: prvič, obč. zbora so se vdeležili vsi zadrugniki, dasi jih je primeroma lepo šte-vilo, in drugič, zadrugniki so prostovoljno prispevali k stavbi za društveno shrambo s tolikimi doneski, da jih lahko stavimo za vzgled vsem našim zadrugam. Člani razu-mejajo pravi smisel zadrugnega dela in zato je zadruga tako vrlo napredovala. Zadrug-niki po drugih krajih, posnemajte!

Ad 1.) Besedi: „Knjiga in stran“ se nanašajo na knjige Zvezinega knjigovodstva.

Ad 2.) „Datum“. V to kolono se vpiše datum, kedaj se je izvršila kaka vknjižba pri Zvezi.

Ad 3.) „Predmet“. V to kolono se vpiše, kakšna je bila vknjižba, ali vloga, posojilo, vzdig ali povračilo.

Ad 4.) „Debet“. V to kolono se vpišejo zneski, s katerimi obremenjena Zveza zadruge, to so oni zneski, katere prejme zadruge od Zveze in jih tedaj zadruge dolguje Zvezi.

Ad 5.) „Kredit“. V to kolono pa se vpisujejo zneski, katere Zveza prejme od zadrug kot vlogo, ali pa kot povračilo in ji zato vpiše v dobro, to se pravi, te zneske ima zadruge terjati od Zveze.

Ad 6.) „Valuta“. V to kolono se vpiše datum, s katerim dnem se začne obrestovati dotična vloga ali vzdig.

Ad 7.) „Dnevi“. Številke v tej koloni pomenijo, za koliko dni se bode dotični znesek obrestoval in sicer se dnevi računajo od dneva valute do 30. junija in v drugem polletju do 31. decembra.

Ad 8.) „Številke“. V to kolono se vpišejo obrestne številke in sicer v prvi del kolone „Debet“ one, katere se izračunajo od zneskov, ki so vpisani v koloni 4.) (Debet; t. j. zadruge dolguje Zvezi), v drugi del kolone „Kredit“ pa one, katere se izračunajo od zneskov, ki so vpisani v koloni 5.) (kredit; t. j. zadruge ima terjati od Zveze).

Da se pa dobijo obrestne številke, velja sledeče pravilo: Glavnica pomnožena z dnevi = obrestne številke. Glavnica je vsak znesek, ki je vpisan v koloni 4.) (Debet) in 5.) (Kredit). Dnevi so pa vpisani v koloni 7.)

Iz obrestnih številke se pa dobijo obresti, če se obrestne številke delijo s tako imenovanim divizorjem. Vsaka obrestna mera ima svoj divizor. Tako znaša za $4\frac{1}{2}\%$ obrestno mero divizor 8000, za 5%

obrestno mero pa 7200. Pravilo za izračunavanje obrestij je tedaj: Glavnica pomnožena z dnevi = obrestne številke; obrestne številke deljene z divizorjem = obresti.

Imamo n. pr. vknjižbo: 5. oktobra je neka zadruge vzdignila od svojega naloženega denarja pri Zvezi K 5.000. Od 5. oktobra do konca leta je 86 dni. Ker pa ima zadruge pri Zvezi vlogo, znaša obrestna mera $4\frac{1}{2}\%$. Tedaj glavnica po K 5.000, pomnožena s 86 = $430.000 : 8.000 = 53,75$ kron obresti.

Pripomnimo še, do so navadno vloge ali vzdigi okrogli zneski in da se delo še bolj prikrajša, delimo obrestne številke (delitelj) in divizor (delilec) s 100 in se pri tem decimalna številka pomakne za dva mesta na levo, oziroma se dve ničli odbijeti. Vzemimo n. pr. preje omenjeni slučaj: $430.000 : 8000 = 4.300 : 80 = 53,75$ in tako se tudi pri sedanjih izvlečkih dela ter se vpisujejo vedno le prikrajšane obrestne številke.

III.

Zaključevanje izvlečkov.

Pri zaključevanju se seštejejo najprvo obrestne številke v obeh kolonah; nato se manjši znesek od večjega odšteje. Razliko delimo nato s prikrajšanim divizorjem, ki je, kakor že preje omenjeno, v slučaju izposojila zadrug (5% obresti) 72, v slučaju vloge ($4\frac{1}{2}\%$ obresti) pa 80. To kar pri delitvi dobimo, so obresti in se pri vlogah vpišejo v kolono 5.) („Kredit“), pri izposojilu pa v kolono 4.) („Debet“). Nato se seštejejo obe imenovani koloni št. 4.) in 5.) in se ravnata, kot preje pri obrestnih številkah, odšteje manjši znesek od večjega. Razliko (saldo) vpišemo potem v kolono, kjer je skupni znesek manjši, istočasno pa tudi saldo obrestnih številke, katero smo prej dobili in se istotako vpiše v kolono med obrestne številke, kjer je skupni znesek manjši, da se na ta način izravna in imata

obe koloni skupne zneske enake. Nato se izračunali in že vpisali, in sicer ga vpišemo, pa v vseh štirih kolonah št. 4, 5 in 8 a in ako je saldo v prid zadrugi, v kolono 5, b pod črto vpišejo skupni zneski, v novo ako pa je v prid Zvezi, pa v kolono 4. vrsto pa pod datumom 1. julija oziroma 1. V svrhu lažjega razumevanja priobčujanj salda glavnice, ki smo ga prejeli jemo pod A in B dve primeri.

Knjiga: B.

Stran: 88.

Ime zadruga.

A.

I. polletje 1908.

Datum		Predmet	Debet		Kredit		Valuta		Dnevi	Številke	
mesec	dan		K	v	K	v	mesec	dan		Debet	Kredit
1908.											
marec	11.	Tiskovine	1	90			marec	11.	110	2	
april	2.	vplačano			1	90	april	2.	88		2
"	21.	"			19.999	—	"	21.	69		13 799
"	"	"			10.001	—	"	"	69		6 901
"	22.	"			10 000.	—	"	22.	68		6.800
"	25.	inserirat bilance	10	—			"	25.	66	7	5
maj	11.	vplačano			10	—	maj	11.	49		
junij	30.	stroški in tiskovine	3	73							
"	"	4 1/2% obr. od št. 27.498			343	73					
"	"	saldo	40.340	—						27.498	
			40.355	63	40.355	63				27 507	27.507
juli	2	Saldo			40 340	—					

Ljubljana, dne 30. junija 1908.

S. E. & O.

Knjiga: B.

Stran: I.

Ime zadruga.

B.

I. polletje 1908.

Datum		Predmet	Debet		Kredit		Valuta		Dnevi	Številke	
mesec	dan		K	v	K	v	mesec	dan		Debet	Kredit
1908.											
januar	1.	Saldo	171.888	—			januar	1.	180	309.398	
"	2.	kredit	86	—			"	2	179	154	
"	2	"	9	20			"	2.	179	16	
junij	30.	"	73	93							
"	30.	5% obr. od šte. 309.568	4.299	55							
"	30.	saldo			176 356	68					309.568
			176.356	68	176.356	68				309.568	309.568
juli	1.	Saldo	176.356	68							

Ljubljana, dne 30. junija 1908.

S. E. & O.

Pridejo pa tudi slučaji, da se vloga ali izposojilo kake zadruga v enem polletju spremeni, da n. pr. zadruga dvigne popolnoma svojo vlogo in si potem še najame izposojilo, pozneje pa mogoče znova toliko vložiti, da ima zopet vlogo. Pri zaključevanju takih izvlečkov moramo paziti na sledeče:

Pri spodaj navedeni primeri pod C ima zadruga začetkom leta vlogo v znesku po K 2700; v kratkem pa vzdigne toliko, da pri podčrtanem znesku K 2500 izgine vloga in ima zadruga izposojilo in sicer spada od zneska po K 2500 K 2033·27 že k izposojilu. Toliko, kolikor spada še

k vlogi, se obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. K 2033·27 od vzdignjenega zneska K 2500 pa računamo že k izposojilu in sicer zopet samo do podčrtanega zneska K 5000. Od tega zneska pa računamo K 3954·53 zopet kot vlogo, ker je bilo za toliko več vplačanega. Zneski, ki spadajo k izposojilu, se obrestujejo po 5% , dočim se zopetna vloga obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Koncem izvlečka se morajo tedaj pripisati 5% obresti za izposojilo od obrestne številke 2197 v kolono 4, $4\frac{1}{2}\%$ obresti od obrestne številke 1706 pa v kolono 5. Konečni saldo je v prid zadruga in se tedaj vpiše pod datumom 1. julija v kolono 5.

Knjiga: B.

Stran: 107.

Ime zadruga.

C.

I. polletje 1908.

Datum		P r e d m e t	Debet		Kredit		Valuta		Dnevi	Š t e v i l k e	
mesec	dan		K	v	K	v	mesec	dan		Debet	Kredit
1908.											
januar	1	Saldo			2.700	—	januar	1.	180		4.860
"	1.	delež	200	—			"	1	180	360	
"	9.	tiskovine	1	25			"	9.	172	2	
"	30.	2 tabli	32	02			"	30.	151	48	
febr.	1	izplačano	2.000	—			febr.	1.	150	3.000	
"	28.	"	2	500	—		"	28	123	3 075	
marec	6.	2 domača nabiralnika	8	20			marec	6.	115	9	
"	20	izplačano	1.000	—			"	20.	101	1.010	
"	27.	"	1.500	—			"	27.	94	1.410	
april	21	vplačano			4.500		april	21	069		3 105
maj	2.	izplačano	1.000	—			maj	2	59	592	
"	8	letopis	4	—			"	8.	53	2	
junij	9.	vplačano			5 000	—	junij	9.	21		1.050
"	30.	stroški	2	34							
"	"	5% od štv. 2.197	30	52							
"	"	$4\frac{1}{2}\%$ od štv. 1.706			21	33					
"	"	saldo	3.943	—							491
			12 221	33	12 221	33				9.506	9 506
juli	1.	Saldo			3.943	—					

S. E. & O.

Ljubljana, dne 30. junija 1908.

S tem upamo, da smo tekoči račun Zadružne Zveze z zadrugami primerno dovolj pojasnili in da bode funkcionarjem zadrug sedanji novi izveček tekočega računa dovolj jasen, da ga bodo lahko primerjali z vknjižbami v svojih knjigah. Ako pa bi še komu kaka malenkost ne bila popolnoma jasna, naj se obrne do Zadružne Zveze, katera bode radovoljno dala vsakomur zahtevana pojasnila.

Naša sadna letina in trgovina.

Če si hodil letošnje poletje po lepi naši Dolenjski, opazil si takoj, kako je sadno drevje obloženo, da so se ponekod kar veje lomile. Posebno če si naletel na mašanckerja ali „Rudečega iz Lož“ se nisi mogel načuditi njega rodovitosti, bilo je več sadja kot listja na drevesu. V Belikrajni so česplje obrodile, da še nisem videl kaj tacega. Bati se je sicer bilo, da ostane sadje vsled suše, posebno pa pri tej izvanredni rodovitosti drevja, drobno; ali jesen je ta strah razpršila — sadje je lepo brez madežev. Novomeško podružnico c. kr. kmetijske družbe, katere marljivo in plodonosno delo naj bi bilo vzor premnogim drugim, je napotilo, da je priredila dne 3., 4. in 5. oktobra na kmetijski šoli na Grmu sadno in grozdno razstavo. S to razstavo se je zasledoval namen, pokazati svetu, kako krasno sadje se pri nas prideluje in privabiti v deželo na ta način kupce. Tudi z razstavo združeni sadjarski tečaj, ki se je vršil v nedeljo dne 4. t. m., je imel razun določitve za Dolenjsko priporočljivih sadnih vrst tudi razmotrivati vprašanje o pospeševanju sadne kupčije. Referat v tej točki dnevnega reda je bil poverjen podpisanemu. Shod je bil sicer prav dobro obiskan, a želeti bi bilo vendar, da se pričnejo baviti s tem vprašanjem merodajni in vplivni možje na Dolenjskem. Hočem v to svrho glavne točke svojega predavanja tukaj ponoviti:

Žal, da sem moral poročilo pričeti s trditvijo, da je o pospeševanju sadne kupčije na Dolenjskem težko govoriti, ker prave kupčije sploh ni. Treba bi si bilo ob sedanjem času ogledati sosedno Štajersko. Tujih trgovcev in njih mešetarjev — domačinov je v deželi obilo in na postajah čakajo v vozovih kar po pol dneva, predno pridejo na vrsto, da se znebé naloženega sadja, in kar je glavno, kupec izplača kmetu takoj na postaji kupno ceno in vsak ve, koliko ob trgatvi vsak krajcar zaleže. Železnice same skrbе, da se vrši kupčija gladko, na večjih postajah imajo postavljene tehtnice, da se tehta poln in pozneje odšteje prazen voz. Tako se zgublja stari način kupčije na mero vedno bolj, in se vpeljuje za prodajalca mnogo koristnejšo kupčijo po teži sadja. Tukaj ni nikdar prepira, če je dovolj vrha, temveč kar potegne tehnica, to velja. Omeniti je še, da je dobro, žlahtno in trpežno sadje težje od navadnih sort. Kaj pa je temu vzrok, da te kupčije pri nas ni? Pred vsem to, da ne vedo kupci, koliko lepega sadja se dobi pri nas; treba jih je počasi privabiti v deželo, da se na njo navadijo, ker vsak le tiši tje, kjer je že v kupčiji udomačen, kjer se vse gladkeje razvija, kot v popolnoma tujem kraju. Poglavitno pa je tudi to, da poišče vsak zopet rad kraj in v kraju posestnika, ki ga je v preteklem letu z dobrim in trpežnim sadjem zadovoljil, in zapomnimo si, takega kmeta skuša trgovec tudi ohraniti pri dobri volji; obljubi mu včasih še kaj več, samo da si zagotovi kupčijo tudi za prihodnja leta. V svarilo pa bodi vsem, da je pred par dnevi bil na Grmu trgovec s sadjem in tarnal, da je na Dolenjskem težko kupovati, ker je sadje deloma predrago, večinoma pa netrpežno, ker se preslabo spravlja in še slabše ž njim ravna. Vsak dobro ve, da je le nepoškodovano sadje trpežno, in če hočemo tako sadje imeti, treba ga je obirati, ne pa s prekljami sklatiti z drevja. Tako

sadje bi bilo edinole za mošt ali žganje. Če pa imamo pravilno spravljeno sadje, ne smemo ga skušati po pretirani ceni prodati. Nikakor ne svetujem gospodarjem prodajati sadje po slepi ceni, ali začetkom se je treba z manjšim dobičkom zadovoljiti, z nizko ceno privabiti kupca, in še-le tedaj, ko se je ta udomačil, se lahko privije počasni cena. Danes se še pri nas jabolka le otresajo in v sadjevec stolčejo. Res, da je sadjevec izvrstna in tudi zdrava pijača, kateri je celo važna naloga namenjena, nam pomoči v boju proti žganju, ali vsak bode priznal, da nima v vinorodnih krajih sadjevec vrednosti; prodati se ne da, delavce smo pa že razvadili tako, da se ne zadovolijo s samim sadjevcem.

Že letošnje leto nam kaže, da se pridelava pri nas v dobrem letu preveč sadja, kaj pa šele bo, ko dorase na tisoče mladih drevesc, in če se zasadi vse, kar je za sadovnjake primerne svetla. Skoraj bi človek obupal in nehal sadno drevje saditi! Vendar bi bil drugega mnenja, sadja skušajmo tudi v bodoče pridelati, kolikor mogoče, le za izvoz je treba skrbeti. V to pa je treba svetu povedati in pokazati, kaj vse pri nas raste, treba je kupca privabiti. To dosežemo v prvi vrsti z razstavami, kakor se je letos vršila razstava na Grmu in kakoršno bi bilo prirejati vsako leto, ali vsaj vsako ugodno leto. Razstave pa se bi ne smele udeležiti le najbližje občine in veleposestniki, vsa Dolenjska, tudi Belakrajna bi morala stopiti na površje. Da si pa prihrani posameznik dela in stroškov, združijo se naj sadjerejci cele občine ali vsaj vasi v skupno delo, in najrazumnejši naj si šteje v čast, če se mu od sosedov poveri potrebno delo za vse. — Kako ga pa na razstavi tak skupen nastop „pihne“! Med tem ko posameznik v veliki množini izgine. Kaj velja skupno delo, pokazala nam je na razstavi skupina „kočevske podružnice“ ces. kralj. kmetijske družbe.

Treba pa bode tudi obširne reklame, katero pa zamoremo razviti le v združnem delu, kar precej stane in tudi trgovsko izkušene ljudi zahteva.

Da se kupci naših krajev ogibljejo, je pa krivo tudi to, da pridelamo premalo jednakomernega sadja. V pre mnogih sadovnjakih je toliko vrst (sort), kot drevja. To pa nikakor ne velja za kupčijo na debelo. Trgovec zahteva velike množine istega sadja, in če že kupi mešanec, računa že pri kupni ceni, kaj ga prebiranje stane. Ker so v drugih krajih tej zahtevi sadne trgovine že zdavnaj ustregli, drže se trgovci v prvi vrsti teh krajev. Tudi pri nas se moramo v prihodnosti na to ozirati. Ker se pa tej potrebi ne da v prvem in tudi še ne v petih letih ustreči, treba bode tudi v to svrhu združenja. Posestniki se združijo v posameznih občinah, da prodajo skupno svoje mašankarje, voščenske, parmene itd.

Zadruga med seboj se zvežejo v skupno zvezo, katera preskrbi potrebno reklamo in tudi odjemalce. Vstreglo se bode na ta način kupcu, kakor prodajalcu, ker se na ta način izključijo prekupei in se teh dobiček razdeli na oba prizadeta kroga.

Če pa hočejo prej omenjene razstave svoj namen doseči, treba jih bode urediti na izrazito trgovskem stališču, kakor so urejeni n. pr. vinski sejmovi. Zveza kmetijskih zadrug v Gradcu je s takimi vsakoletnimi priredbami dosegla velikanske uspehe. Vpraša se le še, čemu se toliko sadja potrebuje, kam se spravi vse sadje, ki se pri nas pokupi? Deloma v velika mesta, večinoma (posebno iz Štajerske in Češke) pa v Nemčijo. Tam se uporabi nekaj kot namizno sadje, večjidel pa gre v tovarne, kjer napravljajo razne sadne izdelke. Delajo n. pr. sadjevec. „Zakaj pa sadje izvažajo, mesto sadjevca?“ vprašal bode začudeno marsikdo. Vzrok temu je deloma prevelika colnina za sadjevec, deloma pa, da našega sadjevca ne morejo rabiti, ker je še pri nas mnogo po-

sestnikov, ki še z vinom pravilno ne ravnaajo, kam še s sadjevcem. Če se bode s sadjevcem skrbno ravnalo, kakor ravnajo umni kletarji z vinom, potem bode tudi naš sadjevec dobil večjo veljavo.

Izdeluje se pa tudi iz jabolk, posebno iz mašaneckarja, sadni šampanjec, ki ima seveda tudi višjo ceno. Udeležniki sadjarskega shoda na Grmu so se lahko prepričali o dobroti takega iz Švice poslanega šampanjca.

Največ sadja pa se uporabi za ukuhanje v takozvane sadne konzerve. Skrbna in razumna gospodinja si zna take konzerve pripraviti sama in gotovo se mož ne huduje, če dobi po zimi ali spomladi ob nedeljah in praznikih na mizo kot priboljšek sadje v taki obliki. Še z veselejším obrazom pa bodo otroci taka jedila pozdravili. Saj že segajo po sadju, ko je komaj odcvetelo, zakaj bi torej mati ne preskrbela otrokom zdravo sadje tudi za tak čas, ko svežega ni. Na Nemškem in na Češkem je poraba sadja radi tega tako ogromna, ker spada sadje in njega izdelki med živila priprostega ljudstva. Na Češkem n. pr. ukuhavajo češplje velikanske povidlarne in jih razpošiljajo v sodecih, iz katerih prodajalci vsebino razpečavajo, kot pri nas v mestih maslo in zabelo. Mnogo sadja pa ukuhavajo te tovarne s sladkorjem. Te konzerve so v obče zelo priljubljene, vendar se njih uporabe ne more razširiti, kakor bi bilo želeli, ker so kot splošno živilo predrage vsled visoke cene sladkorja. Temu bi država prav lahko odpomogla, ker sladkor le užitninski davek draži. Ker se država v mnogih slučajih odpove užitninskemu kakor tudi drugemu davku, kjer je treba tovarniška podjetja podpirati, zakaj bi se to pri sladkorju ne dalo izvesti? Saj se popusti davek tudi špiritu, ki ga rabijo tovarne za napravo oceta, in kateri le kvvari ceno pristnemu vinskemu in sadnemu ocetu. Pred leti sem videl račun, ki je jasno dokazal, da ne zamorejo zdržati domače tovarne konkurence angleških sadnih

konzerv, ki so izdelki našega sadja in našega sladkorja, seveda avstrijskega sladkorja brez avstrijskega davka. Daljšega komentarja k temu ni potreba.

Take tovarne bi se dale pri nas le združnim potom ustanoviti, sicer nekoliko težje kot priproste zadruge za prodajo sadja. Izvrstno uredbo v tem smislu sem videl letos v Melniku, in pred menoj marsikateri cenj. čitatelj, ki se je udeležil poučnega potovanja na Češko. Tamkajšna kmetijska šola ima krasno urejeno tovarno za izdelovanje sadja; tam je velika povidlarne, velika sušilnica, priprave za izdelovanje konzerv, za prekapljevanje žganja itd. Kmetje pripeljejo sadje, to se prebere, uvrsti po sposobnosti v posamezne panoge tovarne in stehta. Izdelki se po končanem delu po razmerju pripeljanega blaga med posestnike razdelé. To bi bilo združno izdelovanje sadja in do skupne prodaje izdelkov je pot prav lahka in brez težav.

V krajih, kjer rodijo češplje, bilo bi sadjerejcem priporočati, da jih sušijo, ker vrže to več, kot kuhanje žganja, posebno ker so sitnosti z oblasmi vedno večje, davek tako visok in drva vedno dražja. Po kmetih raztresene sušilnice pričajo, da je še pred kratkim bilo v navadi sušenje češpelj, in zakaj je ponehalo? Starejši ljudje ti bodo odgovorili: „Ker niso imele več cene!“ Cene pa niso zgubile, ker svet manj po suhih češpljah povprašuje, temveč ker je Bosna naše blago spodrinila, in to zaradi tega, ker so finejše v okusu. V Bosni jih namreč suše brez dima, med tem ko se v naših sušilnicah sadje popolnoma zakadi. Treba bode toraj tudi naše sušilnice tako urediti, da dobimo v njih fino blago. Da se pa posamezniku odvzame delo in se stroški zmanjšajo, bi bilo tudi tukaj treba združnega dela, združne sušilnice. Marsikateri bode zmajal z glavo, če bode začel premišljevat, kako bi se dalo nezaupljive sosede združiti, da, celo občino spraviti do združnega dela,

toda predno bode svojo sodbo izrekel, naj si ogleda častitljivo število mlekarških in sirarskih zadrug v naši deželi in na Primorskem. Če se je dalo tak lep uspeh doseči na tem polju, zakaj bi podoben uspeh ne bil mogoč med sadjerejci? Samo dobre volje, nekaj razumnih gospodarjev in resnega ter neutrudljivega dela je treba, potem je uspeh gotov. R. Zdolšek.

Vrednost gnoja.

Slovenci imamo pregovor, ki jako dobro označuje pomen hlevovega gnoja za našega kmeta. Glasi se tako-le: „Hiše, kjer gnoja ni, se še berač boji.“ Pa je tudi res: čemu bi hodil prosjačit v tako hišo, ko si lahko misli, da sami nimajo kaj jesti.

Gnojenje je v naših deželah pač splošno v navadi. Sila kola lomi! Gosto smo naseljeni, zemlja je večinoma plitka — ni šlo torej drugače, nego pomagati si z gnojem. V redko naseljenih pokrajinah, ki imajo globoko, mastno zemljo, nezavedni kmetje to okolnost še danes prav nepošteno izrabljajo. Oni sejejo in žanjejo, a ne gnoje nikoli. Tako je n. pr. na ogrski planjavi, v Srbiji in Rusiji. Seveda se tako roparsko ravnanje z zemljo britko maščuje; gorje takim kmetom, kadar zemlja omaga in odpove pokorščino, kadar nastopijo „suha leta“ — leta lakote in groze. To splošno opešanje zemlje je vse kaj drugega, kakor če pri nas zavlada suša, povodenj ali če pobije toča; kajti ako je bil kmetu uničen zgodnji pridelek, mu ostane še kasni, ali ako mu je vzet kasni, pa je bil prvi dober. To ali ono se na vsaki način reši. Seveda hodijo pri nas še razne druge okolnosti v poštev, da ne nastopa lakota, kakor n. pr. na Ruskem; vendar pa lahko trdimo: Kjer se zemlja pametno obdeluje in gnoji, tam se kmetu vedno dobro godi.

Kakor pa je pri nas gnojenje splošno v navadi, tako redko se še ceni njega vred-

nost, tako redko so sejani oni, ki znajo z gnojem pravilno ravnati. Večinoma še naši kmetje delajo z gnojem kakor s stvarjo, brez katere sicer ni mogoče izhajati, ki pa vseeno ni veliko vredna. In vendar je v vsaki ke-pici gnoja in v vsaki kapljici gnojnice približno tista vrednost, kakor v žitnem zrnju. Saj se zrno tvori iz snovi, ki jih dobiva iz gnoja in ki so zlasti v hlevski gnojnici v veliki množini zapopadene.

Na tisoče narodnega premoženja se nam izgublja leto za letom v gnoju in gnojnici, ki se neporabljena izgubljata ali lahkomiselno iztrošita v našem kmečkem gospodarstvu. Zato ne moremo nikoli dovolj poudarjati: Cenite gnoj, ravnajte z njim skrbno in varčno.

V hlevovskem gnoju — če je pravilno oskrbovan — nahajamo vse štiri poglavitne snovi, ki jih rabijo rastline za svojo rast: dušik, fosforova kislina, kali in apno! Zelo prav pa hodi rastlinam tudi črna prst ali humno in pa vlažnost gnoja. Izmed redilnih snovi sta zlasti važna dušik in kali, ki se nahajata v gnojnici; ako povemo, da stane v umetnih gnojilih 1 kg dušika 2 K 20 vin., 1 kg kalija pa 50 vinarjev, tedaj bomo vedeli približno ceniti vrednost gnojnice. Gnoj brez gnojnice je polovico manj vreden.

Ker pa je dušik plin, hitro izhlapeva v zrak in s tem manjša vrednost gnoja. Kadar se kida gnoj iz hleva, pa tudi sicer ob vlažnem vremenu, opazimo, kako se z gnoja vzdiguje megla: to je dušik, ki izhlapeva. To nas uči, da če hočemo gnoju in gnojnici ohraniti vso vrednost, ju moramo ali sproti porabiti t. j. spraviti v zemljo — kar je tudi najboljši, — ali pa moramo sicer skušati zabraniti izhlapevanje dušika. To pa se ravno pravi z gnojem pravilno ravnati.

V naprednih poljedelskih deželah ima vsak boljši kmet s cementom obzidano jamo za gnoj in gnojnico. Stroški za to se obilo vračajo, ker se v takih jamah ne izgublja

skoraj nič gnojnice, ne iz gnoja ne iz rezervoarja, v katerega se odteka in nabira in potem izvaža ali iznaša na vrt in polje.

Kdor torej le kako more, naj si napravi cementno gnojšče; pri tem pa ne sme delati tje v en dan, marveč naj si preskrbi pravi len načrt pri kmetijski družbi. Kdor pa tega ne more, naj pazi vsaj na tole:

Gnojšče ne sme biti izpostavljeno vročim solnčnim žarkom, ki gnoj suše; pa tudi ne nalivom, ki gnoj izpirajo in odnašajo gnojilne snovi. Zato naj bo gnojšče na severni strani hleva, obzidano ali obsajeno z grmovjem; streha bi bila seveda še bolj.

Gnojna jama naj nekoliko visi; na višjem koncu se zлага gnoj, v nižjega se izteka gnojnica.

Gnoj je iz hleva izkidati vsak dan sproti; sproti naj se iz hleva v gnojnično jamo izteka ali iznaša tudi gnojnica, ki je živalim škodljiva. Gnoj iz hleva, svinjaka in kurnika naj se zлага skupaj na en kup (razven seveda, če kdo ne rabi morda enega ali drugega gnoja posebej za kak namen), in sicer tako na gosto, da ne ostaja vmes nikjer nič prostora; potem naj se ga dobro stlači. V to svrho je najbolje spustiti gori goved, da ga stepta, kakor imajo uvedeno n. pr. napredni posestniki na Češkem. Po vrhu je treba gnoj zlasti poleti potresti z zemljo, šoto, ali umetnim gnojem (superfosfatom). Kakor hitro opazimo, da se gnoj suši, ga moramo dobro poškopiti z gnojnico.

Ako bomo z gnojem tako ravnali, ne bomo opazili, da je gnoj v sredi plesniv, plesniv gnoj je zanič.

Kadar gnoj izvažamo, ga izvozimo na njivo le toliko, kolikor ga sproti moremo podkopati oziroma podorati. Velika neumnost je, gnoj zvoziti na njivo ali travnik in ga tam v malih, razdrapanih kupih pustiti ležati cele tedne ali celo mesece. Zakaj — presodi lahko vsak sam iz gori povedanega.

Gnojnica je najboljšo zdravilo za vse slabotno, v rasti zaostalo rastlinstvo, bodisi

drevje, trta, zelenjava, zelje, pesa in dr., zlasti pa so zanjo hvaležni opešani travniki. V gnojnici so namreč razstopljene snovi, ki jih rastline lahko takoj vsrkajo in ki takoj delujejo; uspeh je viden.

Vendar je pri gnojitvi z gnojnico treba paziti, da se z njo rastlinje ne ožge; treba jo je ali razredčiti z vodo ali pa polivati ob mokrem vremenu. Tudi se jo mora jednako merno razdeliti in ne morda kar na debelo izliti.

S samo gnojnico gnojiti pa ne zadoštuje, ker ji manjka fosfatnih snovi ter se mora spomladi oziroma v jeseni gnojiti tudi s hlevskim gnojem ali pa s Tomaževo žlindro.

Vrednost hlevskega gnoja pa je poleg pravilnega oskrbovanja odvisna tudi od boljše ali slabše stelje in krme živine; boljše ko je oboje, boljši je gnoj. Na to naj se torej ozira oni, ki hlevski gnoj kupuje. Pa tudi vsak živinorejec naj upošteva, da če živalim obilo nastilja dobre stelje in če jih dobro krmi, se mu to ne bo povračalo le v zdravi, lepi živini in mlečnem pridelku, marveč tudi v izvrstnem gnoju.

Vestnik Zadrugne zveze.

Nove članice. V zadnjih sejah načelstva Zadrugne Zveze so bile v članstvo sprejete sledeče zadruge:

Hranilnica in posojilnica pri Veliki Nedelji,

Hranilnica in posojilnica v Svečini,

Hranilnica in posojilnica v Št. Gothardu,

Pašniška zadruga v Dobrni,

Hranilnica in posojilnica na Veliki Dolini,

Hranilnica in posojilnica pri sv. Bolfenku na Kogu,

Živinorejska zadruga za politični kamniški okraj v Kamniku.

Hranilnica in posojilnica v Motniku,

Mlekarska zadruga v Dupljah,

Šentpeterska hranilnica in posojilnica v Ljubljani.

Živinorejske zadruge opozarjamo da je ravnokar izšlo tehniško knjigovodstvo za živino-

rejske zadruge, katero je sestavil mlekarški konzulent deželne vlade kranjske, g. Jakob Legvart. Dobiva se pri Zadružni Zvezi v Ljubljani.

Mlekarskim zadrugam na znanje! Meseca junija (od 6.—11.) t. l. se priredi v Budimpešti ob priliki četrtega mednarodnega mlekarškega kongresa razstava mlekarških izdelkov. Na tem kongresu bodo razprovljali veščaki iz cele Evrope o mlekarških vprašanjih. Razstava obeta biti zelo zanimiva, ker je posebno iz tujine došlo že prav mnogo prigrasov. Poleg razstavljenega masla in sira bo videti tudi raznovrstne mlekarške stroje in druge znanstvene in praktične najnovejše pripomočke. Razstavo bo obiskalo tudi mnogo trgovcev. Kakor se poroča, bo posebno Švica zastopana s svojimi bogatimi izdelki. Kdor hoče kaj razstaviti, naj se pismeno obrne na glavno tajništvo IV. mednarodnega mlekarškega kongresa (Budimpešta V, Vigadó), kjer se dobe tudi vse tiskovine tičoe se prijav. Pouk za prijave pa že poteče s 1. februarjem. — Ker je naše slovensko mlekarstvo že močno napredovalo, bilo bi dobro, da bi se tudi naše mlekarške zadruge udeležile razstave s svojimi najboljšimi izdelki. Tako bi naše blago dobilo dober glas na svetovnem trgu.

Zadružni pregled.

Nove zadruge. Meseca decembra l. l. so bile vpisane v zadružni register sledeče nove slovenske in hrvaške zadruge:

Na Kranjskem:

Srakovlje: (dež. sod. Ljubljana), Mlekarska zadruga v Srakovljah, reg. zadr. z omej. zav.

Črnomelj: (okrož. sod. Rudolfovo), Belokranjska stavbinska in naselbinska zadruga v Črnomlju, reg. zadr. z om. zav.

Žiri (dež. sod. Ljubljana), Gospodarsko pospeševalna zadruga združenih čevljarjev v Žireh, reg. zadr. z omej. zav.

Ilirska Bistrica (dež. sod. Ljubljana), Stavbena zadruga v Ilirski Bistrici, reg. zadr. z neomejenim jamstvom.

Šmartno pri Kranju (dež. sod. Ljubljana), Živinorejska zadruga v Šmartnem pri Kranju, reg. zadr. z omej. porošt.

Planina pri Vipavi (dež. sod. Ljubljana), Kmečka gospodarska zadruga na Planini pri Vipavi, reg. zadr. z omej. zav.

Na Štajerskem:

Velika Nedelja (okrož. sod. Maribor), Hranilnica in posojilnica pri Veliki Nedelji, reg. zadr. z neom. zav.

Sv. Bolfenk (okrož. sod. Maribor), Hranilnica in posojilnica pri sv. Bolfenku na Kogu, reg. zadr. z neom. zav.

Sv. Bolfenk (okrož. sod. Maribor), Narodna hranilnica in posojilnica pri sv. Bolfenku pri Središču, reg. zadr. z neomej. zav.

Gotovlje (okrož. sod. Celje), Mlekarna v Gotovljah, reg. zadr. z omej. zav.

Na Primorskem:

Stara Baška (okrož. sod. Rovinj), Gospodarsko trgovačko društvo u Staroj Baški, reg. zadr. na ogran. jamčenje.

V Dalmaciji:

Novalja (dež. sod. Zadar), Seoska napredna blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje u Novalji.

Lečevica (okrož. sod. Split), Pučka blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neogran. jamčenje u Lečevici.

Grohot (okrož. sod. Split), Šoltanska zadruga za štednjo i zajmove, uknjižena na neogran. jamč. u Grohotam.

Studenci (okrož. sod. Split), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje u Studencim.

Spič (okrož. sod. Kotor), Srpska Zemljoradnička zadruga u Spiču, protokolirano udruženje sa ograničenim jamst.

Slivno (okrož. sod. Split), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neogran. jamčenje u Slivnu.

Zagvoz (okrož. sod. Split), Seoska blagajna za štednjo i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje u Zagvozdu.

Mlekarstvo na Koroškem. Na Koroškem obstojijo 4 zadružne mlekarne, 5 je zasebnih torej skupaj 9. Vendar pa imajo v Celovcu svojo osredno mlekarno, ki ima nalogo preskrbovati mesto z mlekom. Vse mlekarne skupaj so sprejele 1,594.245 l mleka. Izmed teh mlekar je slovenska le ona v Sv. Jakobu v Rožu in ena zasebna v Ziljski dolini.

Podpiranje kmetijskega združništva na Ogrskem. Poljedelski minister ogrski je postavil v proračun za to leto vsoto 694.0006 za podporo kmetijskim zadrugam.

Zadružna poraba elektrike na Virtemberskem. Na Virtemberskem, ki je približno dvakrat tako velika dežela kakor kranjska in ima skoraj dva in pol milijona prebivalcev, deluje 6 zadrug za uporabo elektrike. Odteh je ena ustanovljena spomladi l. 1907, raztezala svoj delokrog po 54 vaseh, imela razpostavljenih 771 motorjev in štela 4963 svetilk. Druga, ki je bila ustanovljena jeseni l. 1907, obsega 100 vasij tretja osnovana po zimi l. 1908, pa šteje 9 občin. Ker so uspehi jako povoljni, raste vedno število zadržnikov in zmirom več vasij in občin se jim pridružuje. Neko uradno poročilo pravi, da je do najnovejšega časa bilo prav majhno število tistih obratov, ki so rabili elektriko. Skoraj povsem neznana pa je bila uporaba elektrike v kmetijstvu. V zadnjih letih pa se je v tem oziru mnogo izpremenilo, zlasti zaradi pomanjkanja delavcev. Pred šestimi leti je bilo število tistih okrajev, v katerih je bila elektrika v rabi pri kmetijskih obratih, v veliki manjšini. Sedaj pa je ravno nasprotno; okraji, kjer elektrika še ni vpeljana v kmetijske obrate, so že izjema. Elektrika se rabi pri 3672 kmetijah za razsvetljavo hlevov, skednjev i. t. d., pri 2743 se uporablja za drobljenje krme, pri 1845 kmetijah se rabi pri mlatvi, pri 124 za napravljjanje mošta, pri 40 za proizvodnjo mlekarških izdelkov, pri 37 za vzdigovanje sena in snopja, pri 14 za stiskanje grozdja, pri 5 za gnojnice in pri 41 kmetijah se rabi v druge kmetijske svrhe.

Gospodarske drobtine.

Poraba konjskega mesa. Lanskega leta je bilo na Nemškem za konsum pobitih po mesnicah nad 300.000 konj. Poraba konjskega mesa se v Nemčiji vedno množi. Na Francoskem je bilo za živež prodanih 60.000 konj. Nekateri kemiki trde, da je konjsko meso povsem enako govejemu. Občinstvo pa v veliki večini tega ne verjame.

Organizacija papirnic. Tovarne za pisalni luksusni papir so se dogovorile, da ustanove osrednjo prodajalno. To znači, da se je osnoval kartel, kateri bo zvišal cene svojim izdelkom.

Pešanje izvoza v Avstro-Ogrski. Iz statističnega poročila, ki ga je izdalo trgovsko mi-

nisterstvo za mesec september, posnemamo, da se je izvoz iz naše države precej poslabšal. Dočim je poskočil uvoz za K 6.700.000, je padel izvoz za K 8.300.000 v primeri z onim meseca septembra preteklega leta. Od 1. jan. do 30. sept. se je zvišal uvoz za 54.4 milijonov kron, dočim se je izvoz znižal za 31.4 milijonov kron. Padanje v izvozu je pripisovati splošni gospodarski krizi, ki še vedno ni ponehala in se je bati, da se izvoz Avstro-Ogrskih pridelkov še nadalje poslabša, predvsem zaradi bojkota na Balkanu.

Proračun državnih železnic. Po izkazu proračuna državnih železnic je koncem l. 1907 v državnih železnicah investirani kapital znašal okoli 3832 milijonov kron. Za l. 1907 je bil kosmat dobiček določen na 115.375.570 kron. Režija pa zahteva pokritja na obrestih 170 milijonov tako, da je bila izguba državnih železnic za l. 1907 proračuna na več nego 55 milijonov kron. Ta izguba se mora pokriti iz državne blagajne, torej z davki.

Cene mlečnih izdelkov.

Dunajska borza za surovo maslo, dne 7. januarja 1909. Blago dohaja v manjših množinah, povpraševanje je pa nenavadno slabo. Znaten del blaga se mora spraviti v hladilnico. Zanimanje za kupčijo je mlačno; cene so bile sledeče: I. (čajno maslo) K 2.60—2.65, II. (čajno maslo) K 2.40—2.50, III. (namizno maslo) K 2.20—2.30, IV. (kmečko maslo a) K 1.80—2.00, V. (kmečko maslo b) K 1.60, kuhano maslo I. 2.15—2.30, II. 2.05—2.10.

Vabilo

na

izredni občni zbor

Vinorejske zadruge v Leskovcu, registrovane zadruge z omejeno zavezo, kateri se bode vršil na praznik „svečnice“, dne 2. februarja 1909 ob 8. uri zjutraj v posojilniških prostorih v župnišču v Leskovcu pri Krškem.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Sklepanje o razdružbi zadruge.
3. Volitev likvidatorja.

Ker je važno, da se v večini člani udeležijo, se ti vljudno naprosijo, da se v kolikor inogoče velikem številu udeležijo.

Načelstvo.

Vabilo
na
redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Petru
na Krasu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo, dne 31. januarja 1909,
ob 3. uri popoldne v posojilnični hiši.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
5. Čitanje revizijskega zapisnika.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi ta občni zbor vsled nezadostnega števila udeležencev ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje, t. j. ob 4. uri popoldne v istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki sklepa pri vsakem številu udeležencev.

Vabilo
na
X. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Št. Vidu
nad Ljubljano,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil na svečnico, dne 2. februarja 1909
ob 3. uri popoldne v dvorani pri „Cebav“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo
k
občnemu zboru

Mlekarske zadruge v Škofjiloki,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki bode v nedeljo 24. januarja t. l. ob pol 4. uri
popoldne v mlekarni.

Spored:

1. Potrjenje računskega zaključka za l. 1908.
2. Volitev načelstva.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo
na
redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Sv. Petru nižje
Maribora,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
kateri se vrši v nedeljo 31. januarja t. l. ob 3. uri
popoldne v prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo
na
OBČNI ZBOR

Mlekarske zadruge v Polhovem gradu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 24. januarja t. l. ob 3. uri
popoldne v prostorih mlekarni.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1908.
4. Prememba pravil.
5. Dopolnilna volitev v načelstvo.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo
na
XI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šturiji,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. februarja 1909,
ob pol 4. uri popoldne v dvorani „Katoliško-izo-
braževalnega društva“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računa za leto 1908.
3. Volitev odbora in rač. pregledovalcev.
4. Sprememba pravil.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

V Šturiji, dne 16. januarja 1909.